

Juha Mäenpää ps

Kirjallinen kysymys kotimaisesta energian saatavuudesta kriisiytyvän maailman keskellä

Eduskunnan puhemiehelle

Yhdysvallat ja Israel aloittivat ilmaiskut Irania vastaan lauantaina 28.02.2026. Merkittävin näissä surmansa saanut henkilö oli Iranin uskonnollinen johtaja Ali Khamenei. Iran vastasi iskuihin laukaisemalla ohjuksia ja drooneja kohti Israelia ja Persianlahden valtioita, kohteena muun muassa Yhdysvaltain joukkojen tukikohdat Lähi-idässä.

Muun maailman kannalta ehkä merkittävin vastatoimi oli kuitenkin Iranin suorittama Hormuzinsalmen sulkumaanantaina 02.03.2026. Kyseessä on yksi tärkeimmistä laivareiteistä maailmassa: salmen kautta kulkee noin viidennes maailman kaikesta öljystä sekä suuri osa maakaasusta ja lannoitteista. Sen leveys on kapeimmillaan 34 kilometriä. Käytännössä salmen sulkeminen tarkoittaa sitä, että Iran on uhannut iskeä sen läpi kulkeviin aluksiin. Ylen mukaan se onkin ampunut rahtilaivoja alueella ja mahdollisesti myös jossain määrin miinoittanut Hormuzinsalmea.

Tavallisesti Hormuzinsalmen läpi kulkee kuukausittain jopa 3 000 alusta. Luku sisältää muun muassa tankkerit ja muut rahtialukset. Esimerkiksi vuonna 2023 Hormuzinsalmen kautta kulki yli 20 miljoonaa barrelia öljyä päivässä, mikä on maailman toiseksi eniten. Ennen Iranissa käytävää sotaa Hormuzinsalmen kautta kulki noin 80 öljy- tai kaasutankkeria päivässä. Nyt meriliikenne on pysähtynyt käytännössä kokonaan.

Ilta-Sanomat uutisoi 19.03.2026, kuinka Hormuzinsalmen sulkeminen vaikuttaa öljyn ja maakaasun hintojen lisäksi lannoitteisiin. Lannoitteen ja energian hintojen nousu taas saattaa nostaa ruoan hintaa Suomessa. Hintapaine näkyy kuluttajatuotteissa viiveellä.

Maaliskuun loppupuolelle tultaessa sotatoimet alueella jatkuvat yhä. Ilta-Sanomat julkaisi 24.03.2026 jutun, jossa Iranissa käytävän sodan seurauksia ruodittiin. Sen mukaan Hormuzinsalmen sulkuma näyttäytyy maailmantaloudessa sekä lisääntyneenä epävarmuutena että konkreettisesti energian hinnassa ja toimitusvarmuudessa. Vaikutukset heijastuvat myös markkinoille esimerkiksi korko-odotusten kautta. Mitä pidemmälle kriisi jatkuu, sitä konkreettisemmin öljyn hinta vaikuttaa inflaatioon ja tuotantoprosesseihin, esimerkiksi kemian- ja metalliteollisuudessa, aiheuttaen jopa stagflaation Suomen talouteen. Vaikka Suomi on sähköntuotannossa omavaraisempi moneen muuhun Euroopan maahan verrattuna, silti Suomi osana EU:ta maksaa osansa kohonneesta energianhinnasta.

Kirjallinen kysymys KK 105/2026 vp

Naton korkeimman johdon viesti eduskunnan puolustusvaliokunnan jäsenille on ollut, että sotilaallisen varautumisen rinnalla on yhtä tärkeää varautua energian osalta. Kriisin kohdatessa energiariippuvuutemme aiheuttaisi ongelmia. Siksi kysymys energiansaannista on Suomelle elintärkeä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Suomessa omasta takaa kotimaista, huoltovarmaa, säävarmaa sekä helposti ja hajautetusti varastoitavaa energiaa,

paljonko kyseistä energiaa meillä on,

lisääntyykö tämä energia vuosittain ja

saako tätä energiaa jalostettua polttoaineeksi, esim. dieselöljyksi?

Helsingissä 25.3.2026

Juha Mäenpää ps